

LIETUVOS NEVYRIAUSYBINIO SEKTORIAUS RAIDOS TYRIMAS: TARPINIŲ REZULTATŲ PRISTATYMAS

NVO vadovų apklausa, 2014 m. lapkričio 10 - 21 d., N = 801

Dr. Liutauras Labanauskas
UAB „Eurointegracijos projektai“

Nacionalinis NVO forumas, 2014 metų gruodžio 10-11 d., Vilnius

Tyrimo metodologija (1)

Tyrimo tikslas- išanalizuoti nevyriausybinių organizacijų verslumo pobūdį ir apimtį, išskirti tobulintinus aspektus, lemiančius aukštesnį NVO verslumą.

Tyrimo uždaviniai:

- Išsiaiškinti NVO finansinio savarankiškumo laipsnį bei nustatyti pagrindinius veiksnius, turinčius įtakos NVO verslumui
- Išskirti tobulintinus aspektus, lemiančius aukštesnį finansinį NVO savarankiškumą.

Tyrimo laikas: 2014 m. lapkričio 10-21 d.

Respondentų skaičius: N = 801

Tikslinė grupė: NVO vadovai arba jų įgalioti asmenys.

Respondentų atrankos metodas: visuminė-diagnostinė atranka, pagal užsakovo pateiktą sąrašą.

Apklauso būdas: naudojant atrankinį klausimyną, anketavimo internetu būdu buvo apklausiami NVO vadovai. Šiuo būdu respondentai patys atsakė į pateiktus klausimus pagal nurodytas jiems taisykles.

Tyrimo ribotumai: tyrimo duomenys atspindi apklausoje dalyvavusių NVO atstovų nuomonę, generalizuojant rezultatus reikia įvertinti tyrimo atrankos ribotumus

Apklausoje dalyvavusių NVO charakteristika:

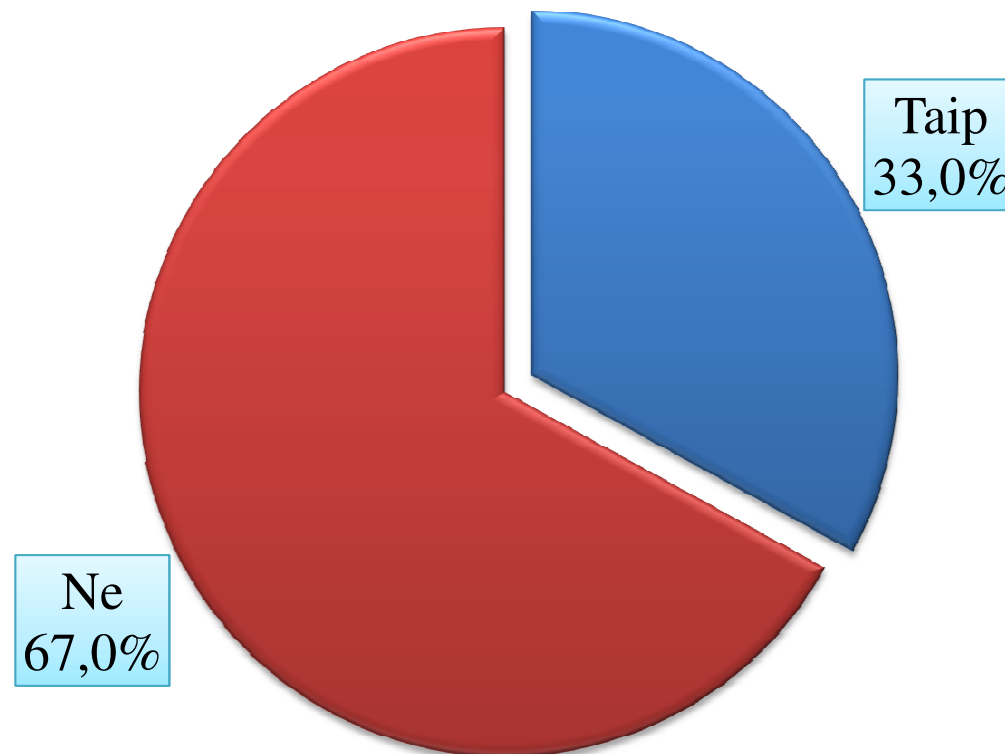
Teisinis statusas: pagal teisinį statusą didžioji dalis tyrime apklaustų NVO buvo asociacijos, trečdalis apklaustų NVO buvo viešosios įstaigos, ir nedidelė dalis (2,7 proc.) labdaros ir paramos fondai.

Trečdalį tyrimo respondentų sudarė bendruomenių organizacijos

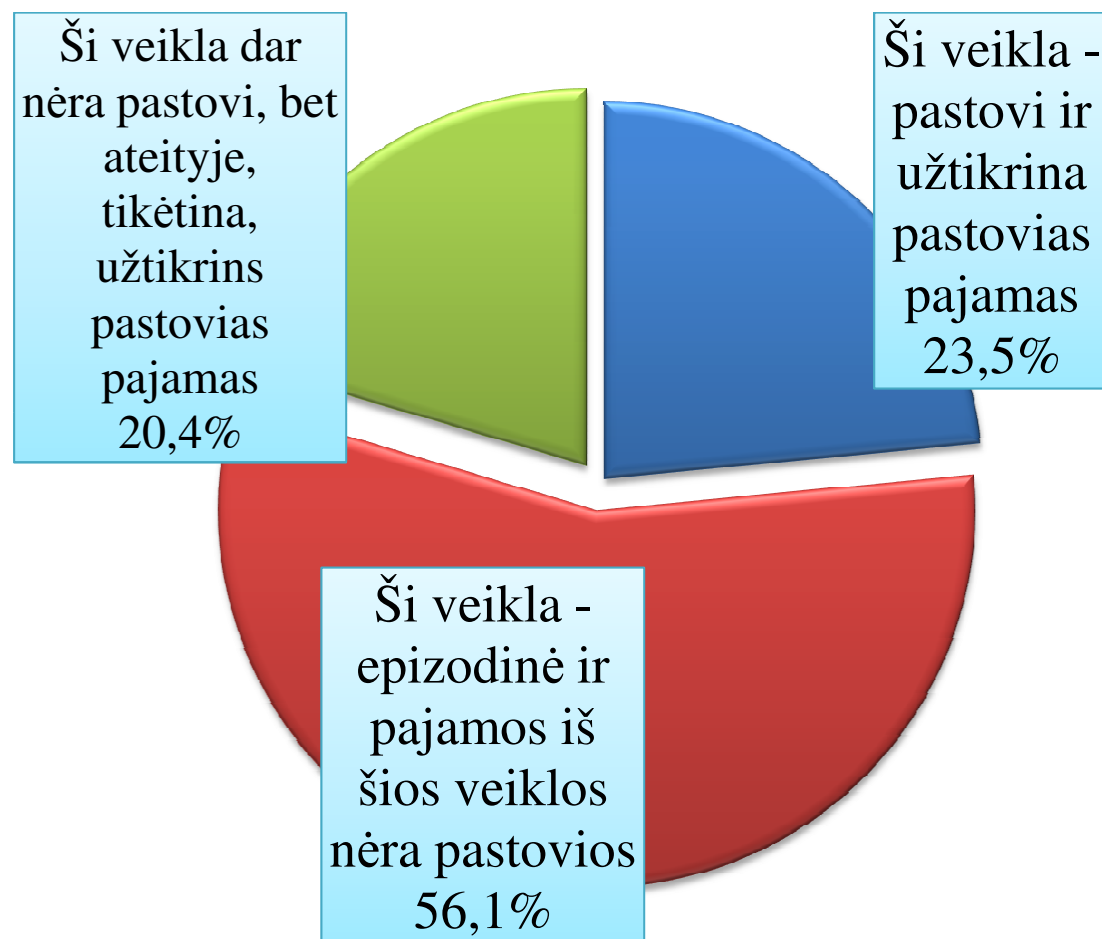
Pagal veiklos teritoriją trečdalis NVO savo veiklą vykdė didžiuosiuose miestuose, ketvirtadalis - kaimo vietovėse, penktadalis - rajoniniuose miestuose.

Beveik penktadalis apklaustų NVO vykdė bendruomenių veiklą (18,6%). Kitos tyrime dalyvavusios organizacijos vykdė įvairią socialinę veiklą (12,5%), švietimo (11,7%), kultūros (11,4%) ar sporto (9,5 %) veiklą. Likusios organizacijos vykdė pilietinės iniciatyvos, atstovavimo interesams jaunimo, sveikatos (sveikatingumo), aplinkosaugos ir žmogaus teisių veiklas.

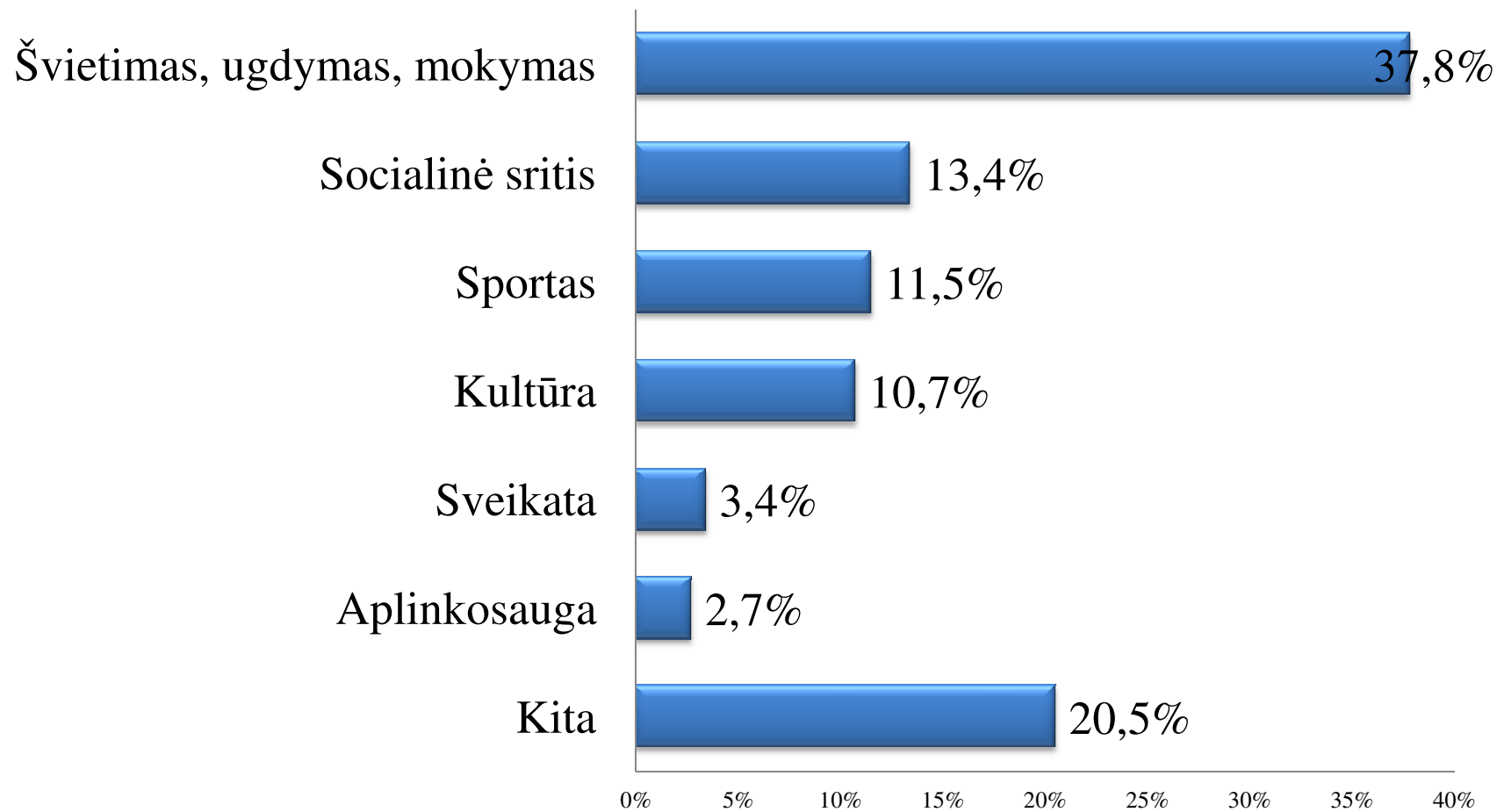
Ar jūsų organizacija vykdo ne projektinę veiklą iš kurios gauna pajamų? (N = 801)

Jei Jūsų organizaciją vykdomė veiklą, iš kurios gavo pajamas: (N= 264)

Kokioje srityje Jūsų NVO vykdo ūkinę–ekonominę veiklą? (N= 262)

NVO atstovų, kurie teigė, kad vykdo ne projektinę veiklą iš kurios gauna (užsidirba) pinigų, buvo prašoma laisva forma įrašyti atstovaujamos NVO vykdomos ūkinės-ekonominės veiklos apibūdinimą. Iš viso pateikti 534 įrašai, kuriuos galima suskirstyti į 5 grupes pagal įrašų pasikartojimo dažnumą:

- **Mokymo paslaugos**
- **Užimtumo paslaugos, veiklos**
- **Poilsio, rekreacijos paslaugos**
- **Paslaugos specifiniams poreikiams tenkinti**
- **Konsultavimo paslaugos**

Pastaba: ši klasifikacija tikslinama, laukiame Jūsų komentarų

Paslaugų detalizavimas:

Mokymo paslaugos: ikimokyklinis ugdymas; teikiame neformalaus ugdymo paslaugas (muzika, darbeliai, sportas, kalbos ugdymo pratybos..); mokome matematikos, [...] planuose: darželių švietimo keitimas, mokyklų švietimo sistemos keitimas;

Užimtumo paslaugos, veiklos: užimtumas įvairiuose amatų būreliuose; laisvalaikio užimtumas pagyvenusiems žmonėms;

Poilsio, rekreacijos paslaugos: vasaros poilsis socialinės rizikos vaikams ir jų tėvams, globos namų vaikams; vaikų futbolo treniravimas; organizuojame nemokamas vasaros futbolo stovyklas vaikams ir jaunimui;

Paslaugos specifiniams poreikiams tenkinti: teikiame nuolatinio pobūdžio paslaugas: neįgaliųjų socialinių ir savarankiško gyvenimo įgūdžių ugdymas, palaikymas ar atkūrimas; neįgalių asmenų priežiūra namuose;

Konsultavimo paslaugos: atsinaujinančios energetikos projektai, siekiant energijos techninių sprendimų ir galimybių viešinimas, jų įgyvendinimas; verslo konsultacijos, projektų rengimas ir administravimas;

Kiti verslumo pavyzdžiai:

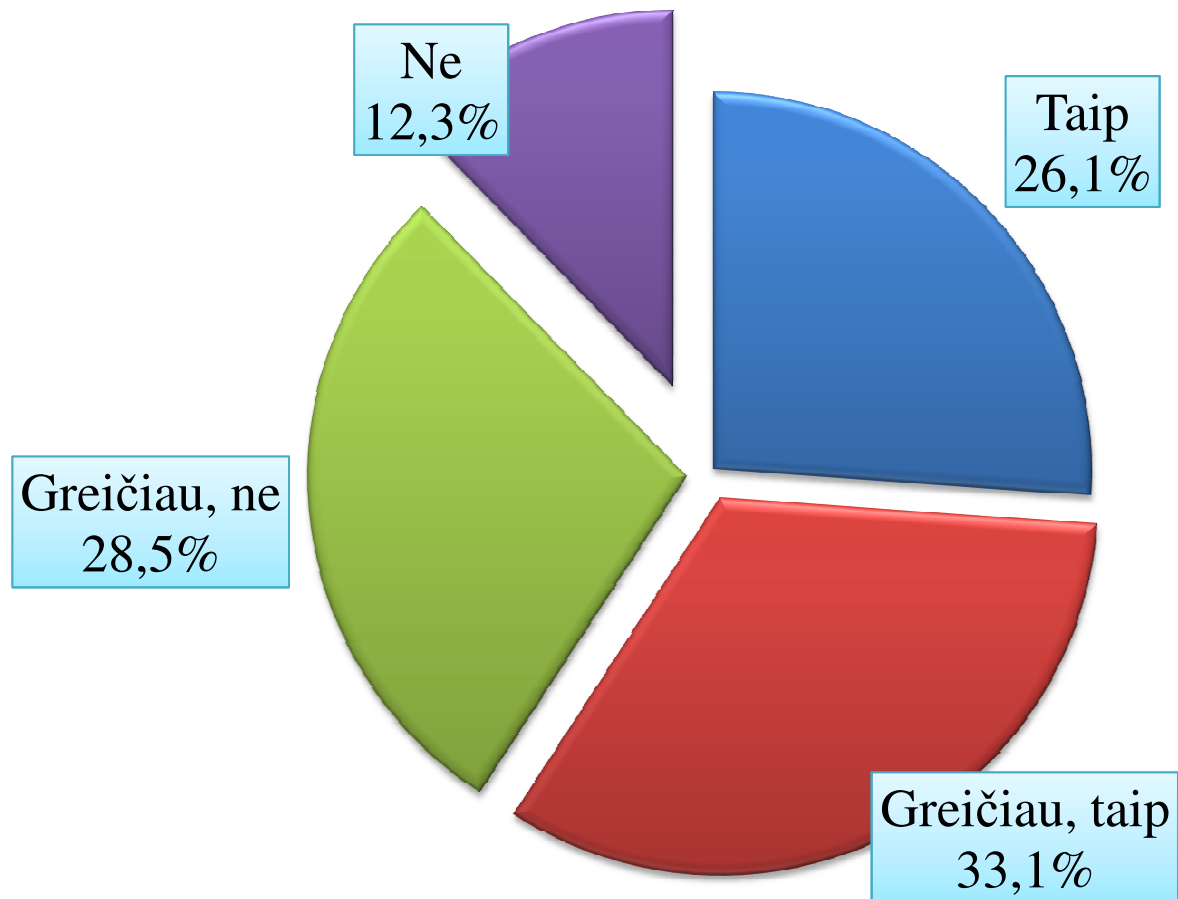
???

- **Nuomojame bendruomenės salę šventėms**
- **Bendruomenės patalpose leidžiame šarvoti kaimo žmones**

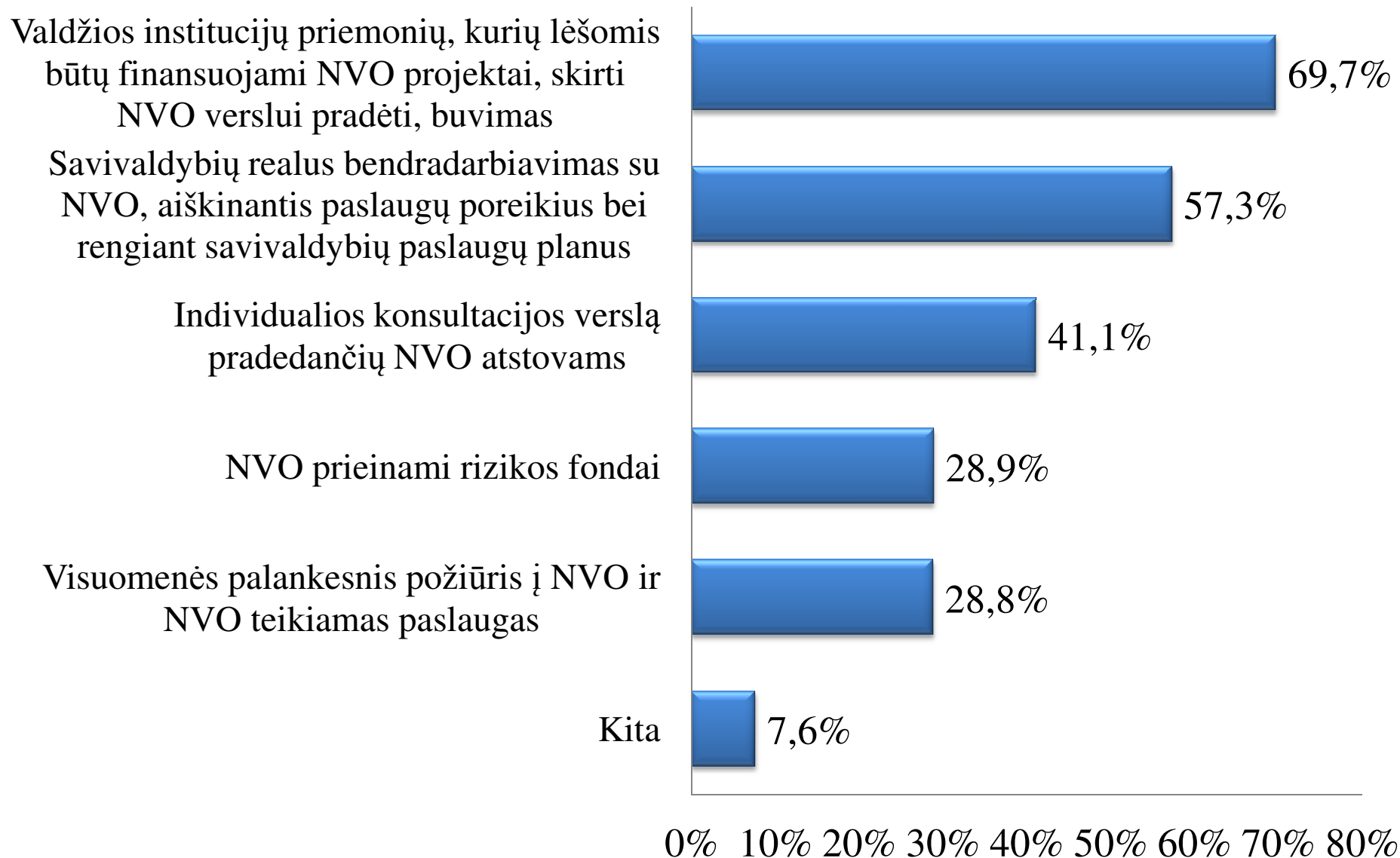

- Subnuomuoju savivaldybės išsinuomotas patalpas, gautas pajamas panaudodami stipendijų steigimui neįgaliems vaikams;
- Turime vėjo jėgainę, kol kas tik išmokame paskolą ir palūkanas bankui;
- Išleidome autorinę pasaką vaikams kompaktinėje plokštelėje;
- Socialinis taksi - atvežame neįgaliuosius iki savo centro;
- Gaminame ir restauruojame instrumentus, vedame tradicinių šokių mokymus;

Ar Jūsų NVO planuoja ateityje vykdyti ūkinę– ekonominę veiklą? (N = 801)

Kas, Jūsų nuomone, labiausiai paskatintų NVO verslumą? (N-799)

Apibendrinimas:

- Dažniausiai nurodytos priežastys, dėl kurių NVO Lietuvoje nevykdo ūkinės–ekonominės veiklos:
  - **NVO neturi verslui vykdyti reikalingų žinių, gebėjimų, infrastruktūros, ir mažai galimybių gauti lėšų norimai ūkinei–ekonominei veiklai pradėti;**
  - **Trūksta valdžios institucijų / valstybės ir savivaldybių administracijų deramo supratimo apie paslaugų pirkimą iš NVO;**
  - **Dalis NVO nežino, kad jos apskritai gali vykdyti ūkinę–ekonominę veiklą;**
  - **Didelis NVO darbuotojų užimtumas jau vykdomuose projektuose, dėl kurių nelieka laiko kitoms iniciatyvoms;**
  - **Konkurencija su atitinkamas paslaugas teikiančiomis biudžetinėmis įstaigomis, bei atitinkamas paslaugas teikiančiomis verslo įmonėmis;**
  - **Savivaldybės, atrodo, nėra linkusios keisti paslaugų teikėjus ir daugiau paslaugų perduoti NVO;**

Apibendrinimas:

- **Dalis NVO suvokia galimybes pradėti ir pradeda įvairias verslumo iniciatyvas arba stengiasi užsidirbti**, tačiau šios iniciatyvos yra pavienės, ir neretai orientuotos į organizacijos išgyvenimą, o “uždarbio“ šaltinis kartais nebūtinai atspindi pačios NVO veiklos pobūdį ir tikslus;
- Neretai verslumas apima gana tradicines veiklas tokias kaip mokymai, konsultavimas, ar patalpų nuoma tačiau labiau sofistikuotų verslo modelių pavyzdžių NVO tarpe kol kas randame nedaug, bet **ateitis gali būti optimistiška nes:**

- 1. Nemaža dalis NVO tokią veiklą planuoja / norėtų vykdyti ateityje;**
- 2. Bet reikia ir tam tikro paskatinimo priemonių, poreikio užsidirbti „sužadavimo“ iniciatyvų, žinių ir informacijos apie verslumo galimybes sklaidos NVO tarpe;**
- 3. Didesnis NVO verslumo mastas paskatintų konkurenciją ir tarp pačių NVO, o tai ilginiui turėtų teigiamų pasekmių, nes tokia konkurencija padėtų susiformuoti mažiau priklausomam nuo projektinio ar valstybinio finansavimo NVO sektoriui ir kartu skatintų darnesnę pilietinės visuomenės kūrimąsi;**

Apibendrinimas:

Apibendrinant, galima teigti, jog yra dviejų tipų NVO poreikiai verslumo skatinimo srityje:

- **Žinomumo apie pačio verslumo galimybę NVO tarpe didinimas;**
- **Verslumo mokymai, konsultavimas NVO verslumo klausimais (nuo verslo teorijos iki teisinių žinių apie finansus ir mokesčius);**

Tikėtina, kad NVO verslumą paskatintų:

- Valdžios institucijų priemonių, kurių lėšomis būtų finansuojami NVO projektai, skirti NVO verslui pradėti, buvimas;
- Savivaldybių bendradarbiavimas su NVO, aiškinantis paslaugų poreikius bei rengiant savivaldybių paslaugų planus;
- Konsultacijos verslą pradedančių NVO atstovams;
- Išvardintos priemonės, mokymai ir iniciatyvos skirtos skatinti NVO verslumą turėtų būti ir labiau **individualizuotos**.

Ačiū už dėmesį